

TÖRTÉNELEM
7-8. évfolyamos tanulók számára
3. forduló/Döntő

1. Karikázd be az egyetlen helyes választ!

A) Kik telepedtek le a XVIII. században Nyíregyházán?

1. **tirpákok**
2. pirézek
3. rácok
4. bugyevácok

B) Miről kapta a nevét a nyíregyházi Szarvas utca?

1. sok volt a szarvas
2. **Szarvasról betelepülőkről**
3. szarv készítőkről
4. Szarvas Béláról

C) Ki hívott telepeseket 1753-ban Nyíregyházára?

1. br. Beöházi Zsigmond
2. gr. Kállay Arisztid
3. nemes Nyír Tasziló
4. **gr. Károlyi Ferenc**

D) Milyen vallásúak volt a Nyíregyházára betelepülők?

1. ortodox
2. **evangélikus**
3. izmaelita
4. katolikus

E) Milyen rangot kapott Nyíregyháza 1786-ban?

1. **mezőváros**
2. bányaváros
3. megyeszékhely
4. vármegyei rangot

F) Ki vezette a betelepülőket Nyíregyházára?

1. Petrovics Sándor
2. **Petrikovics József**
3. Szarvas Béla
4. Bekecsóvis István

G) Melyik rendelet tette lehetővé a nyíregyházi evangélikus templom építését 1784-86 között?

1. nyelvrendelet
2. jobbágyrendelet
3. Ratio Educationis
4. türelmi rendelet

H) Melyik uralkodó idején épült az evangélikus templom?

1. II. József
2. Mária Terézia
3. III. Károly
4. II. Lipót

I) Milyen építészeti stílusban épült az evangélikus templom?

1. gótikus
2. reneszánsz
3. barokk
4. rokokó

J) Miért kellett Nyíregyházát újra benépesíteni?

1. Mert kihalt, lakatlan település volt
2. Mert csak alig néhány család lakta
3. Mert csak párszáz lakosa volt
4. Mert megyeszékhely akart lenni, de kevés volt a lakossága

10 pont

2. Döntsd el az állításokról, hogy igaz vagy hamis!

ÁLLÍTÁS	IGAZ	HAMIS
1. Mária Terézia a bécsi országgyűlésen kérte a magyar rendek támogatását.		X
2. III. Károly a Pragmatica sanctio kiadásával akarta lánya trónját biztosítani.	X	
3. A román betelepülők elsősorban a Felvidéken telepedtek le.		X
4. Hadik András egy tucat női kesztyűt vitt ajándékba Mária Terézia királynőnek Brüsszelből		X
5. Az anekdoták szerint, csak balkezes kesztyűket kapott a királynő.	X	
6. Az Urbáriumban Mária Terézia a jobbágyokat védte a túlzott földesúri terhektől.	X	
7. II. József a nyelvrendelettel el akarta németesíteni a magyarokat.		X
8. A Ratio Educationis nem vezette be a tankötelezettséget, bár sokan ezt gondolják.	X	
9. A hétéves háború, amelyben Sziléziát akarta visszafoglalni Mária Terézia 1755-1764 között zajlott.		X
10. II. József a szántást is kipróbálta, hogy melyik eke jobb, hatékonyabb.	X	

10 pont

3. Szókereső. Találd meg az elrejtett 10 szót, fogalmat!

Berlin, tollvonás, hadisarc, robot, vámrendelet, jobbágy, huszár, betelepítés, Pozsony, kalapos

W	H	C	R	H	Y	L	L	H	T
F	M	N	O	U	S	O	J	A	O
U	Y	V	B	S	E	R	I	D	L
L	P	X	O	Z	O	N	I	I	L
R	O	V	T	Á	U	G	U	S	V
U	Z	Y	M	R	W	J	F	A	O
G	S	B	E	R	L	I	N	R	N
J	O	B	B	Á	G	Y	A	C	Á
F	N	N	K	A	L	A	P	O	S
A	Y	C	C	U	T	W	G	T	M

.....

.....

.....

10 pont

4. Keresztrejtvény

1. Magyar katona, aki elfoglalta Berlint (csak családnév) **Hadik**
2. A jobbágyrendelet megtiltotta a jobbágy szó használatát. Hogy kellett hívni őket ezután? **paraszt**
3. Mária Terézia jobbágyokkal kapcsolatos rendelete **urbárium**
4. Betelepített katolikus német népcsoport (többes számban) **svábok**
5. Új növény, amelynek termesztését II. József népszerűsítette. (amerikai gumós növény) **burgonya**
6. Egyszemélyi uralom, az uralkodó rendeletekkel kormányoz. **abszolutizmus**
7. II. József vallásokkal kapcsolatos rendelete. ... rendelet **türelmi**
8. Törvény, amely biztosította Mária Terézia trónra kerülését (egybeírva) **pragmaticasanctio**
9. Körülbelül mennyi rendeletet adott ki II. József? (betűvel) **hatezer**

Megoldás: **Habsburg**

5. Az alábbi táblázatban a korszak uralkodóinak rendeletei találhatóak. Töltsd ki a táblázatot!

Rendelet szövege	Rendelet neve	Uralkodó
„Minthogy ő legszentebb felsége meg van győződve arról, hogy minden kényszer, amely az emberek lelkiismeretére hat, mindennél ártalmasabb, [...] elhatározta, hogy [a vallási] türelmet valamennyi császári és királyi tartományában törvényekkel erősíti meg.”	türelmi rendelet	II. József
„1. a betűk megismerésére, a szótagolásra s mind a nyomtatott, mind a kézzel írott könyvek olvasására; 2. a helyes és szépírásra; 3. az első számtani műveletekre és ezeknek a mezei gazdálkodásban való alkalmazására, tekintettel az itt előforduló sokféle esetre.”	Ratio Educationis	Mária Terézia
„5. § ő legszentségesebb császári és királyi felsége férfiágának magvaszakadtával (mely magszakadást Isten legkegyelmesebben távol tartani méltóztassék) az öröklési jogon való utódlást e Magyarországon és koronájában, s az Isten segedelmével már visszaszerzett és visszaszerzendő ehhez tartozó részekben, országokban és tartományokban, felséges osztrák házának nőágára is és pedig első helyen a fentisztelt most uralkodó legszentségesebb császári és királyi felségnek.	Pragmatica sanctio	III. Károly
„Európának egy kipallérozott nemzetsége [nemzete] is a deák [latin] nyelvvel országa dolgaiban többé nem él, hanem ez a régi szokás még csak Magyarországon, Erdélyben és Lengyelországban uralkodik. [...] Nincsen [...] más nyelv a német nyelven kívül, amelyet a deák helyett az ország dolgainak folytatására lehessen választani, amellyel tudniillik az egész monarchia, mind a hadi, mind pedig a polgári dolgokban él.”	nyelvrendelet	II. József
Az úrbér-szabályozási példányokba kifejezetten és határozottan írássék be mind a telki állomány, mind pedig az, hogy az igásrobotot két vagy négy igával [igavonó állattal] kell-e teljesíteni, és az, hogy a kilencedet természetben vagy milyen egyenértékben kell leróni, és végül a megye hiteles pecsétje alatt adassék ki a községeknek. [...]	úrbér rendelet	Mária Terézia

10 pont